

Література

1. Захарченко В. І. Кластерний підхід до аналізу і підвищення конкурентоспроможності економіки України та її регіонів / В. І. Захарченко, С. В. Захарченко // Вісник Хмельницького нац. ун-ту; серія: Економічні науки., Хмельницький: ХНУ, 2009., № 5, т. 1., С. 53-57.

2. Родионова Л. Н. Кластеры как форма интеграции инвестиционных ресурсов / Л. Н. Родионова, Р. Ф. Хайруллин // Нефтегазовое дело: электрон. науч. журн. – 2006. – Вып. 1. – Режим доступа: http://www.ogbus.ru/authors/Rodionova/Rodionova_4.pdf

3. Максим Борода, Олександр Жолудь Кластерний аналіз економіки Львівської області. Львів: Проект РЕОП.- 2014.- 47 с.

4. В. О. Гавура, Алгоритм кластеризації економіки регіону (на прикладі Волинської області) / Гавура В. О. Ефективна економіка, Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет // Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1161>

Стаття надійшла до редакції 10.03.2015

УДК 338.48

Григор`єва Я. В., аспірант[©]

Львівська державна фінансова академія

**ВЕНЧУРНЕ ПІДПРИЄМСТВО ЯК ФАКТОР ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ
ТУРИЗМУ**

Досліджено особливості венчурного інвестування. Визначено тенденції венчурного бізнесу. Проаналізовано можливості венчурного забезпечення туристичних підприємств. Проаналізовано венчурні компанії, їх кількість та активи в управлінні. Запропоновано концептуальну схему формування механізму венчурного інвестування. Виявлено напрямки, в якому слід діяти венчурному туристичному підприємству для недопущення зниження фінансової стабільності. Запропоновано шляхи розвитку вітчизняного венчурного інвестиційного ринку, які дозволять активізувати туристичну діяльність в Україні, та підвищать конкурентоспроможність цієї галузі в країні.

Ключові слова: венчурне інвестування, туристичне підприємство, джерела фінансування

УДК 338.48

Григорьева Я. В., аспірант

Львовская государственная финансовая академия

**ВЕНЧУРНОЕ ПРЕДПРИЯТИЕ КАК ФАКТОР ИННОВАЦИОННОГО
РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА**

Исследованы особенности венчурного инвестирования. Определены тенденции венчурного бизнеса. Проанализированы возможности венчурного обеспечения туристических предприятий. Проанализированы венчурные компании, их количество и активы в управлении. Предложена концептуальная схема формирования механизма венчурного инвестирования. Вывявлено направление, в

[©] Науковий керівник - д.е.н., професор, академік НААН України Тринько Р. І.
Григор`єва Я. В., 2015

котором следует действовать венчурном туристическом предприятии для недопущения снижения финансовой стабильности. Предложены пути развития отечественного венчурного инвестиционного рынка, которые позволят активизировать туристическую деятельность в Украине, и повысят конкурентоспособность этой отрасли в стране.

Ключевые слова: венчурное инвестирование, туристическое предприятие, источники финансирования

UDC 338.48

Grigorieva Y.V., graduate student
Lviv State Academy of Finance

THE VENTURE AS A FACTOR OF INNOVATION DEVELOPMENT OF TOURISM

The features of venture capital investment. The trends business venture. Possibilities venture providing tourism businesses. Analyzed venture company, their number and assets under management. A conceptual diagram of the formation mechanism of venture investment. Revealed the direction in which to operate tourist venture company to prevent the reduction of financial stability. The ways of domestic venture investment market that will intensify tourism activities in Ukraine, and enhance the competitiveness of the industry in the country.

Key words: *venture investment, tourism enterprises, funding*

Постановка проблеми. Сьогодні загально визнаним фактом є віднесення туристичної діяльності до найбільш швидко прогресуючих галузей світового господарства, а можливості вітчизняних підприємств проводити власними ресурсами модернізацію та реконструкцію виробничих процесів, розробляти та впроваджувати інноваційну продукцію обмежені. Особливо відчувається потреба у фінансових ресурсах. Залучення венчурного капіталу як спосіб цільового інвестування інноваційних розробок має стати каталізатором запровадження інноваційних технологій на вітчизняних туристичних підприємствах.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Проблеми та особливості інвестиційного забезпечення економічної діяльності та функціонування венчурного капіталу досліджено у працях провідних вітчизняних і зарубіжних учених, серед яких: В. Амідан, Л. Антонюк, С. Аптекарь, А. Батура, Б. Буркинський, П. Гулькін, А. Дагаєв, І. Дворжак, В. Денисюк, П. Джонсон, П. Друкер, С. Ємельянов, Н. Іванова, П. Ковалишин, С. Комлев, Т. Косова, Я. Кочишова, Л. Купріянов, А. Кучеров, Н. Лайанг, Є. Лазарєва, М. Мермонт, Г. Орлова, А. Поручник, С. Прауз, П. Прохазка, І. Рудакова, Дж. Сабарінатха, А. Садеков, Л. Федулова, Н. Фролова, Х. Чесброу, М. Чумаченко, М. Шарко та ін.

Постановка завдання: виявити вигоди, які отримують суб'єкти венчурної діяльності, а також суспільство, галузі економіки, держава від здійснення такої діяльності.

Обговорення проблеми. Туризм в світовій економіці являється одним з провідних і найбільш динамічних галузей із-за швидкого росту. Для 38 % країн в світі – туризм, основне джерело доходу, для 83 % – одна із п'яти домінуючих галузей в національній економіці. В Україні частка ВВП в туризмі не перевищує 2 %, але доходи від міжнародного туризму у 2009 р. становили 3576 млрд., а у 2012 р. – 4842 млрд. грн.

На сьогоднішній день, коли Україні перебуває у вкрай складному становищі, і може не доотримувати 8–9 % ВВП, із-за зниження промислових підприємств на сході країни, які давали країні 30% її валютної виручки на допомогу може прийти туризм.

За підрахунками фахівців Української туристичної асоціації, у 2012 р. іноземці, які подорожували Україною залишили 571 млн. дол. Так, у 2013 р. подорожував кожен 7 землянин, і цей мільярд осіб залишив у країнах перебування 1,5 трлн. дол. За прогнозами фахівців, кількість туристів у світі з кожним роком тільки зростатиме.

Курорти та рекреаційні комплекси в Україні сягають 9,1 млн. га або 15 % території, функціонує 60 історико-культурних заповідників, у тому числі 15 національних. У списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО – 7 вітчизняних об'єктів. Не менш багата інфраструктура туризму, оскільки за даними Деркомстату у країні працює 1200 готелів на 100 тис. місць, щороку вони обслуговують 4 млн. осіб з яких 17 % – іноземці [3].

Як бачимо Україна має все для вдалого функціонування галузі, відкритим тільки залишається питання фінансування туризму. Альтернативним видом фінансування на сьогоднішній день можуть стати венчурні підприємства, як фактор інноваційного розвитку підприємництва.

Під інноваційним підприємництвом розуміють процеси створення і комерційного використання нововведень. Зазвичай, в основі підприємницької інноваційної діяльності лежать нововведення в області продукції чи послуг, що дають змогу створити новий ринок, задовольнити нові потреби.

Венчурні підприємства (англ. ventures, від англійського слова «venturer» – ризик) – підприємства, які здійснюють наукові дослідження, інженерні розробки і впроваджують нововведення, зокрема на замовлення великих фірм і за державними субконтрактами. Сучасні венчурні фірми – це гнучкі і мобільні структури, що характеризуються надзвичайно високою активністю, зумовленою залученням висококваліфікованих, талановитих спеціалістів.

Статутний капітал венчурних підприємств формується із засобів власників інтелектуального капіталу та з капіталу професійних (венчурних) інвесторів. Вкладення в такі фірми характеризується високим рівнем ризику та високим рівнем доходу.

Венчурний капітал – один з чинників, які підтримують розвиток бізнесу. Це пояснюється тим, що венчурні фонди постійно шукають нові підприємства, які можуть принести велику прибутковість в довгостроковій перспективі, але які ще слабкі (вірніше – з підвищеним ризиком) для стратегічного інвестора.

У венчурному бізнесі прийнята наступна класифікація компаній, що претендують на отримання інвестицій [1]:

Seed – по суті, це тільки проект або бізнес-ідея, яку необхідно профінансувати для проведення додаткових досліджень або створення пілотних зразків продукції перед виходом на ринок.

Start up – нещодавно утворена компанія, що не має тривалої ринкової історії. Фінансування для таких компаній необхідно для проведення науково-дослідних робіт і початку продажів.

Early stage – компанії, що мають готову продукцію і знаходяться на самій початковій стадії її комерційної реалізації.

Expansion – компанії, яким потрібні додаткові вкладення для фінансування своєї діяльності. Інвестиції можуть бути використані ними для розширення обсягів

виробництва і збуту, проведення додаткових маркетингових досліджень, збільшення статутного капіталу або оборотних коштів.

Венчурними інвесторами можуть бути фізичні та юридичні особи, які вирішили вкласти гроші у компанії, що швидко розвиваються, шляхом придбання акцій цього підприємства.

Форми венчурного інвестування достатньо різноманітні, але специфіка українського акціонерного капіталу диктує переважання інвестиційного кредиту – від вкладень в спеціально випущені під проект облігації до прямого інвестиційного кредитування через венчурні фонди.

Основними сферами венчурного інвестування в Україні є готельний та туристичний бізнес.

З огляду на функціональні особливості та специфіку функціонування туристичних підприємств, одним із доступних джерел фінансування для інноваційної діяльності є венчурне фінансування.

Світовий досвід показує, що позитивна роль венчурної індустрії для туризму полягає у такому [2, с. 90]:

- перерозподілі фінансових ресурсів у масштабах економіки завдяки окремим перевагам, таким як оперативність прийняття інвестиційних рішень, чітка оцінка ризиків і відсутність суб'єктивних підходів під час розподілу фінансових ресурсів;
- створенні нових комерційних успішних інноваційних підприємств, які є ініціатором росту туристичної галузі в інноваційній сфері;
- створенні додаткових робочих місць для висококваліфікованого персоналу в туристичній сфері;
- забезпеченні довгострокових результатів розвитку туристичних підприємств завдяки більш якісному стратегічному баченню з чітким і сфокусованим операційним контролем;
- підвищенні норми прибутку у економіці в цілому, оскільки у венчурному бізнесі вона завжди вище середньої в країні та галузі.

Для того, щоб знизити ризик і підвищити ефективність інновацій, необхідне формування економічного механізму інтеграції науки в структуру туризму. Для вибору найбільш ефективних форм і методів інноваційної активності в туристичному комплексі необхідний, перш за все, науково обґрунтований менеджмент, який забезпечує формулювання мети і вибір стратегії, підготовку інноваційних проектів, управління проектами, ризиками, персоналом, створенням, освоєнням і якістю нової техніки, оцінкою ефективності інновацій. Механізм/алгоритм ризикового інвестування, що ілюструє системно-цілісний характер даного процесу, зображено на рис. 1

Отже, до основних принципів венчурного фінансування слід віднести: диверсифікацію ризику між партнерами на основі широкого залучення зовнішніх інвесторів, поетапність фінансування, опосередковану участь в капіталі стартових компаній, надання консалтингових послуг.

За даними Української асоціації інвестиційного бізнесу (УАІБ), станом на кін. 2014 р. в Україні основними інвесторами венчурних ІСІ є юридичні особи-резиденти України, їх частка в загальному обсязі фінансування фондів становить 79,78 %. Також значний фінансовий внесок здійснюють юридичні особи-нерезиденти; їх частка у фінансуванні венчурних фондів станом на І півріччя 2012 р. становила 15,74 %. Сума вкладень фізичних осіб-резидентів та нерезидентів України становила 4,48 %. На рис. 2 зображено кількість венчурних компаній та активи в їх управлінні за 2010 – 2013 рр.

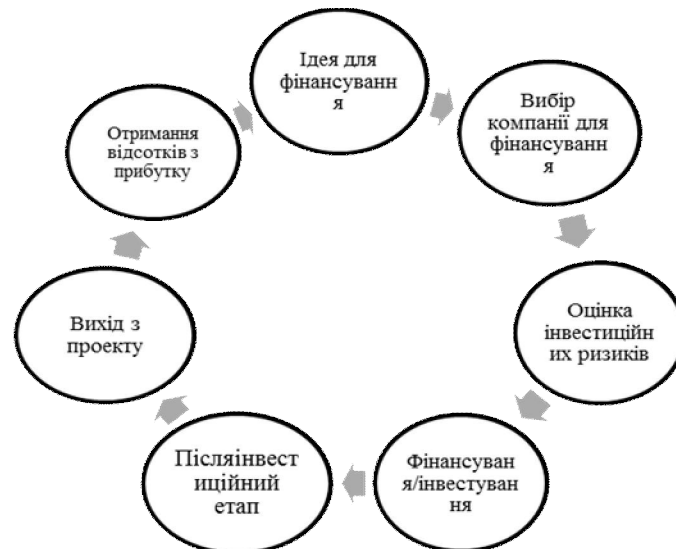

Рис. 1. Механізм / алгоритм венчурного інвестування

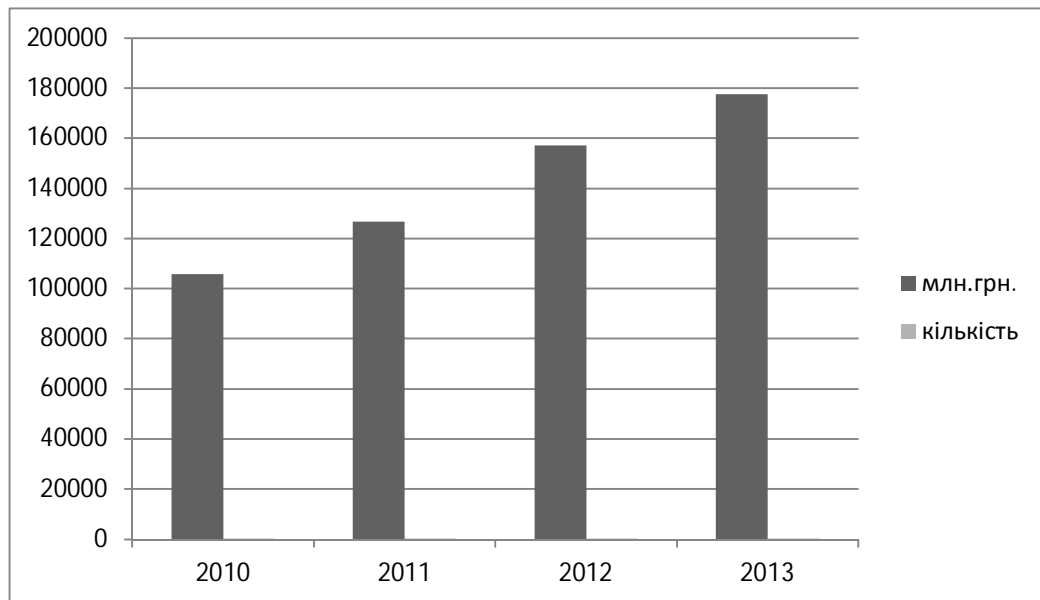

Рис. 2. Кількість венчурних компаній та активи в управлінні [4]

На початковому етапі для реалізації венчурного фінансування в туризмі, необхідна значна підтримка держави. Таку підтримку держава надає внаслідок надання права на оренду приміщень для взаємодії з туристичними підприємствами та венчурними інвесторами для запровадження інновацій.

На збільшення інвестицій у галузь туризму, може позитивно вплинути Закон України «Про концесії», який визначає поняття та правові засади регулювання відносин концесії державного та комунального майна, а також умови і порядок її здійснення з метою підвищення ефективності використання державного і комунального майна і забезпечення потреб громадян України [3]. Об'єктом

концесії може бути «будівництво та експлуатація готелів, туристичних комплексів, кемпінгів та інших відповідних об'єктів туристичної індустрії.

Висновки. Таким чином, венчурне фінансування інвестиційних проєктів як інструмент реалізації стратегії розвитку, надасть можливість органам управління послідовно реалізувати запропоновану стратегію, що в підсумку призведе до збільшення потоку туристів у регіональні туристичні дестинації України.

Для активізації венчурного інвестування потрібні венчурні фонди, оскільки:

- по-перше, венчурним фондам легше залучити масштабні інвестиції, ніж окремо взятому венчурному підприємству;
- по-друге, венчурним фондам апіорі притаманна диверсифікація інвестиційних ризиків, що дуже важливо для сучасного економічного стану країни (регіону), ніж підприємству, що реалізує окремий проєкт;
- по-третє, венчурний фонд частину тимчасово вільних залучених коштів може використовувати для низькоризикових дохідних операцій на ліквідних фінансових ринках, збільшуючи цим самим реальні можливості для наступного інвестування.

Література

1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.soldis.com.ua>.
2. Москвін С. О. Венчурні фонди інноваційного розвитку [Текст] / С. О. Москвін // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 2 (92). – С. 89–96.
3. Про концесії: Закон України № 997 від 16 липня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 41. – Ст. 372.
4. Українська асоціація інвестиційного бізнесу. Аналітичний огляд ринку ІСІ в Україні (2-й квартал 2012 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.uaib.com.ua>

Стаття надійшла до редакції 2.03.2015

УДК 330.322:637.1

Гуцол Ю. Є., аспірант^{*©}

Вінницький національний аграрний університет, Вінниця, Україна

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МОЛОКОПЕРЕРОБНОЇ СФЕРИ

У статті розглядається сучасний стан та основні тенденції інвестиційної діяльності молокопереробних підприємств в Україні. Зазначається, що однією з причин зменшення продуктивності молокопереробних підприємств є зниження поголів'я корів, що призводить до зменшення виробництва молочної сировини, що в свою чергу призводить до збільшення конкуренції на ринку молочних продуктів, а також посилює можливість збільшення закупівельної ціни на молоко. Визначено основні причини зниження інвестиційної привабливості молокопереробної промисловості. Розглянуто фактори, що безпосередньо впливають на інвестиційну політику молочної галузі. Відзначається, що найбільшими постачальниками прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в економіку України є Кіпр, Німеччина та Нідерланди. Зазначається, що українські молокопереробні підприємства найчастіше експортують молочну продукцію у країни СНГ, Азії та Європи. Відзначено, що для покращення якості молочної

* Науковий керівник – к. е. н., доцент Чернопищук Т. І.

© Гуцол Ю. Є., 2015